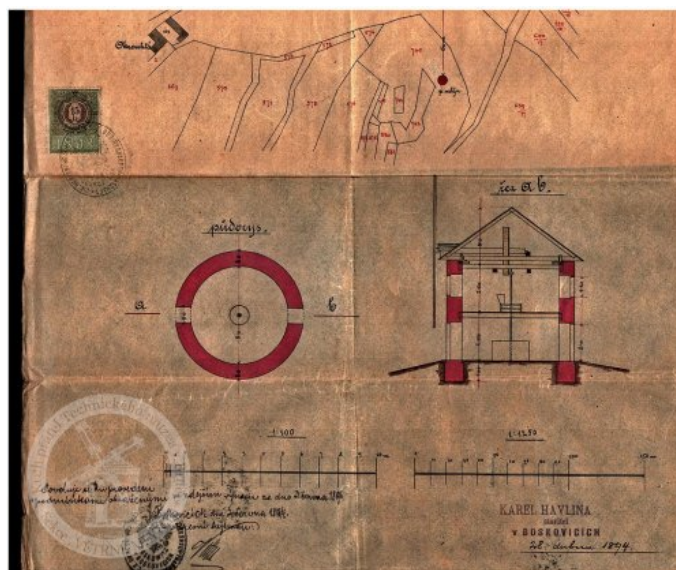

Okrouhlá | Detail mlýnu

Identifikační údaje

Adresa	Okrouhlá 102 680 01
Okres	Blansko
Katalogové číslo	B 368
Katastrální území	Okrouhlá u Boskovic
GPS	49° 30' 36.8" 16° 44' 23.1"
Mapová značka	Holandský / Zaniklý objekt, památník
Poloha vůči obci	300 m V od OÚ
Číslo kulturní památky	
Přístupnost	Zaniklý
Rok stavby	1894
Rok zániku	po 1944

Stručný popis

Mlýn stál u čp. 102. Byl postaven v letech 1894-95. V roce byů majitelem Ladislav Přikryl. V roce 1965 píše Václav Burian, že je ještě zachováno zdivo mlýna.

Historie

Historie obecně

□ Větrný mlýn holandského typu stál u čp. 102 na parcelním čísle 745.157. Větrný mlýn se v obci Okrouhlé nezachoval. Protože byl postaven až v průběhu let 1894 – 1895, není zaznačen ani v indikační skice obce, ani v jedné z map vojenského mapování. I přesto všechno se o tomto mlýně zachovalo množství zajímavých informací a dokonce i plán stavby ve Státním okresním archivu v Blansku. Dne 25. dubna 1894 žádal Josef Otáhal c.k. okresní hejtmanství o vydání živnostenského listu na provozování mlynářské živnosti. K tomuto dopisu také přiložil své vysvědčení, které mu vystavil téhož dne mlynář z Melkova. V tomto vysvědčení se píše: „Josef Otáhal 54 roku starý na Melkově 158 rozený a do Knihnic 159 příslušný mlynářský pomocník u mne od r. 1879 až do dnešního dne při obsluze mlýna a pily k mé největší spokojenosti pracoval a v řemesle mlynářském řádně se vyzná.“ Dne 29. dubna 1894 podal Josef Otáhal žádost na c.k. okresní hejtmanství v Boskovicích, kvůli povolení stavby větrného mlýna. V této žádosti je mimo jiné uvedeno: „Já níže podepsaný chci na svém pozemku par. č. 745, ve vzdálenosti 60 m od hlavní cesty z Okrouhlé do Benešova nový povětrný mlýn dle dvojnásobné vyhotoveného nákresu z tvrdé hmoty, sítěmlem krytý vyhotoviti dle“ Dále se zde píše, že plány mlýna vytvořil stavitel Karel Hovlína z Boskovic a že představenstvo obce Okrouhlé ani místní osadníci nemají proti stavbě námitek. V protokolu vyhotoveném představenstvem obce Okrouhlé z téhož dne se pak dovídáme, jak měla stavba vypadat: „Půdorys budovy jest kruh, jehož průměr 6,6 m obnáší. Výška od základů až po vrch střechy obnáší 8m. Vnitřek rozdělen jest na přízemí 1 patro a podstřeší. V podstřeší umístěn jest hřídel, na kterém upevněny peruté povětrné, pomoci, kteréhož mlynářský stroj v pohyb se uvádí. V I. patře umístěn mlynářský stroj, v přízemku pak šalanda. Schody z přízemku do I. patra budou dřevěné, jak to při podobných stavbách zavedeno bývá.“ Dále se zde opakuje pasáž o tom, že představenstvu obce ani občanům stavba mlýna vadit nebude, ba naopak: „Veškerí příslušníci obce Okrouhlé si přejí by stavba tato co nejdříve provedena byla, neboť jsoucnost podobného mlýnku pro obec Okrouhlou jako nutnost se jeví.“

Na tuto žádost odpovědělo c. kr. okresní hejtmanství v Boskovicích tímto dopisem:

Číslo 7789

Panu Josefu Otáhalovi mlynářskému pomocníku v Okrouhlé. Vyhovují Vaší žádosti ze dne 29/4 t.r. nalážám v základě ustanovení III hlavní částky zákona živnostenského a v zásadě ustanovení mor. Řádu stavebního zřízení povětrného mlýna na pozemku p.č. 745 v území obce Okrouhlé dle předložených plánů stavebních a protokolu obecního představenstva v Okrouhlé ze dne 29/4 1894 povolili proti přesnému šetření následujících podmínek:
1. výška patra budiz místo 2,6 m na 2,8 m doplněna.
2. schody jež v plánu nejsou znázorněny případně z venku zřízeny a budiz při stupních poměru šířka rovna 24 meně dvojnásobku výšky šetřeno.
3. při stropech jako vůbec při všech dřevěných konstrukcích budiz užito dostatečně silného dřeva.
4. při provádění stavby šetřeno budiz předpisů řádu stavebního.
5. veškeré hřídele kolmé pak veškeré podlahou jdoucí přenásky budiz až na ½ m zahrzeny.
6. veškeré v potřebném a nahodilém dosahu lidském otáčející se součástky strojů budtož ohrazeny a budiz vyvarováno všem šroubovým hlavicím a klínům aneb budtož tyto zakryty.
7. zubaté kolo budiz přikryto.
8. každý stroj musí býti zařízen, by osobě v pohyb a z pohybu mohl býti uveden.
9. shozené femeny nesmějí se na hřídeli brousiti, nýbrž na hácích býti upevněny.
10. mazání a opravování částí strojů a transmisí smí se díti jen tehdy, když tyto stojejí.
11. schody dřevěné budiz vespod zabeďněny a zábradlím opatřeny.
12. otvory v podlaze náspyky a tribuny budtož taktěž zabeďněním opatřeny.
13. pro dělníky potažmo mléče budtož záchody s vyzděnou žumpou zřízeny.
14. provedení stavby smí jen oprávněným živnostníkem býti svěřeno, kteří před počítím stavby sem budtož oznámení.
Z nálezu tohoto lze se ve lhůtě 14 dnů k vel. C.k.m. místodržitelství odvolati. Jeden stejnopis plánů vrací se s nařízením, by skončení stavby sem bylo neprodleně oznámeno.“163

Další zpráva, která se k mlýnu zachovala, je z 22. ledna 1895. V této zprávě určené c.k. okresnímu hejtmanství v Boskovicích stojí:

„K vyzvání představenstva obce

Okrouhlé, oznamuje podepsaný, že povětrný mlýnek, který si s povolením slavného c.k. okresního hejtmanství r. 1894 v obci Okrouhlé vystavěl ještě úplně dohotoven není, že však již od nového roku 1895 něco málo srotuje. Josef Otáhal majitel větrného mlýnku v Okrouhlé“.

Obdobná zpráva pro c.k. okresní hejtmanství v Boskovicích se dochovala také z 10. března 1895. Stojí v ní: „Josef Otáhal z Okrouhlé udává, že nemá dosti peněz aby povětrný mlýn ve smyslu povolení ku stavbě obdržného dohotovil a srotuje proto zatím, aby si potřebných prostředků k tomu opatřil. Za zatímné srotování břeje v každém ohledu celou odpovědnost.“

Dne 4. srpna 1895 Josef Otáhal informoval c.k. okresní hejtmanství v Boskovicích, že je mlýn postaven, a žádal o jeho úřední schválení, na což dostal tuto odpověď:

1.

Panu Josefu Otáhalovi majiteli větrného mlýna v Okrouhlé.

Za účelem schválení Vašeho nově vystavěného mlýna větrného bude dne 28 srpna t.r. odpoledne o 5. hodině komisionální šetření a jednání na místě odbyvati, ku kterému se Vám s plánem po ruce jest dostaviti.

2.

Představenému obce v Okrouhlé.

Na vědomí a dostavení se s katastrální mapou a parcelovým protokolem po ruce.

12. srpna 1895“

Z 28. srpna 1895 se dochoval i zápis z přezkoumání mlýna, ve kterém stojí:

„Zapsán od c. k. okresního hejtmanství v Boskovicích dne 28. srpna 1895 v obci Okrouhlé

Předmětem

Jest v základě výnosu c.k. okresního hejtmanství v Boskovicích ze dne 12. srpna 1895č.2023 úřední revise větrného mlýna Josefa Otahala v Okrouhlé k jeho zřízení výnosem ze dne 3. června 1894č.7789 povolení bylo uděleno.

Na místě bylo zjištěno, že stavba dle plánu byla provedena a bylo šetřeno i podmínky ve zdejším výnosu ze dne 3. června 1894č.7789 obsažených, dlužno jen palečné kolo zabeďniti, schody z přízemí k moučnici třeba také na zadní stěně zabeďniti, trouby plechové k topení ohnivzdorně osamotiti a konec jich mimo zdívo mlýna vyvěsti.

Představenstvo obce nenamítá proti schválení mlýna nížeho.

Majitel zavazuje se nedostatky odstraniti a podlahu nyní slabou jakmile potřeba její správy nastane, silnějšími deskami nahraditi.

Přečteno a správným shledáno.

Skončeno a podepsáno s doložením že komisionální výlohy pro budovu strany se neliquvidují!“

No a konečně na základě tohoto protokolu zaslalo c.k. okresní hejtmanství mlynáři Josefu Otáhalovi tento dopis:

1.

Panu Josefu Otáhalovi majiteli větrného mlýna v Okrouhlé

V základě výroku komisionálně na místě dne 28/8 provedeného šetření a jednání schvaluji mlýn větrný, které vedle zdejšího výnosu ze dne 3/6 1894č.7789 provedení byly povolen a povolují jeho užívání pod podmínkou, že při provozování živnosti nařízením uvedeného zdejšího výnosu přesně bude šetřeno a že dodatečně před počítím jeho užívání palcové kolo v dosahu výšky člověka bude zabeďněno.

že z přízemí do moučnice budou na spodní straně zabeďněny a že plechové kouřová trouby budou v podlaze moučnice a v moučnici samé ohnivzdorně osamoceny, konec jich pak ze zde zdi mlýna vyveden bude.

Současně se Vám nařizuje, by jste podlahy moučnice i náspyky jakmile potřeba jich správy nastane, silnými prkny nahradil.

Komisionální výlohy se Vám vzhledem k nemajetnosti odpouštějí.

Z nálezu tohoto lze se Vám do 14 dnů k velesl. C.k.m. místodržitelství odvolati.

2.

Představenstvu obce v Okrouhlé.

Na provedení oprav budiz dohlíženo a výkon sem oznámen. S udáním, zda Josef Otáhal jest svěprávný a bez úhony.

Konečně nařizují by mlýn byl numerován a číslo dotyčné sem oznámeno.

31. srpna 1895“167

O dalším osudu tohoto mlýna víme jen málo. Jeho majitelem byl v roce 1944

Ladislav Píkrýl. Další zpráva je pak až od Václava Buriana, který uvádí, že v roce 1965 bylo ještě zachováno zdívo mlýna.168 V současné době po mlýně již není ani památky.

Architektura

Stav nemovitosti

Neexistuje

Typ

Holandský

Dominantní stavební konstrukce

Zděná - kamenná

Historické prvky

Parametry

Technologie

Technologické vybavení

Popis technologického vybavení

Technologické vybavení

Stopy po neexistující mlýnské technologii

Doplňkový provoz

Doplňkový provoz - popis

Historické prvky

Parametry

Literatura a prameny

Zajímavosti

Ostatní

Fotogalerie

Plány - stavební a konstrukční

